

Jumalateenistus Nõos P, 28.11.21 kell 11.00, I advent

Lektsioonid: Js 62:10–12; Mt 21:1–9

Pihikõne: 1Pt 5:7

Jutlus: Rm 13:11–14

Laulud: 87 (1–5); 179 (1–2, 3); 11 (1–4); 10 (1–4)

Ja tehke seda, teades aega: käes on tund unest virguda, sest nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime. Öö on lõpule jõudmas ja päev on lähedal. Pangem siis maha pimeduse teod, rõivastugem valguse relvadega! Elagem kombekalt nagu päeva ajal, mitte prassimises ega purjutamises, mitte kiimaluses ega kõlvatuses, mitte riius ega kadeduses, vaid rõivastuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge tehke ihu eest hoolitsemisest himude rahuldamist!

Apostel Paulus ütleb meie kirjakoha algul: „Ja tehke seda, teades aega.“ „See“, millele Paulus viitab, on eelnev, alates 12. peatüki algusest kuni meie kirjakoha alguseni väldanud manitsuskõne ehk parenees. 1997. aasta Piiblis on seda u 1,5 lehekülge, nii et see, kes tahab teada, kuidas kristlasena elada tuleb, peaks ka selle läbi lugema.

Kuid keskendugem siiski tänasele kirjakohale, mis räägib eelkõige ajast, mil neid manitsusi tuleks pidada.

Paulus kõneleb tunnist, mil tuleks unest virguda. Peab ütlema, et see pole normaalne aeg ärkamiseks, sest, nagu Paulus ütleb, öö on alles „lõpule jõudmas ja päev on lähedal“. Seega on tegemist hommikupoolse ööga, võib-olla sarnase ajaga, mil naised läksid ülestõusmispüha hommikul enne päiksetõusu, kui oli alles pime, Jeesuse hauale.

Eriti praegusel ajal oskame meiegi, eestlased seda aega tõsiselt võtta. Pime aeg moodustab päevast suurema osa ja varahommikud on väga pimedad (natuke leevendab seda olukorda muidugi lume helk). See on aeg, mil eelnevast tööpäevast väsinud puhkajal on eriti hea uni. Kuid eelmisel päeval pidutsenul on sel tunnil väga raske end peomelust välja kiskuda, eriti kui on tarvitatud vägijooke või andutud muile naudingule.

Miks tuleks siis sel inimese jaoks vajalikul puhketunnil ärkvel olla? Paulus vastab: „...sest nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime.“ „Pääste“ tähendab siin mitte usklikuks saamist, vaid tulevast sündmust, milleks on arvatavasti Jeesuse Kristuse taastulek.

Paulusega tuleb nõustuda: on tõepoolest loogiline, et kui me midagi ootame, siis jääb selle tulekuni järjest vähem aega! Ja tuleb arvestada järjest suurema tõenäosusega, et oodatav jõuab kätte. Nüüd ongi küsimus, mida me ootame.

Üks ootab, et ta arvukad tegemata tööd saaksid ometi kord tehtud. Mõni teine ootab reedet, töönädala lõppu, et pingelisest tööst nädalalõpus lõõgastuda. Kolmas ootab pensionile jäämist, et lõpuks oma tööülesanded nooremaile üle anda ja ise pensionäri vabadust nautima asuda.

Praeguses kontekstis kõneldes tundub, et kõigil nimetatud juhtudel oodatakse hoopis rahu, mis tuleb vajalike ülesannete täitmisega ja segaduste lahenemisega.

Muidugi oodatakse ka kartuse ja värinaga. Ootame meie ees seisvat keerulist väljakutset, teadmata, kas see meil õnnestub või mitte. Ootame ühiskondlikke arenguid, mis tunduvad hirmutavad. Ootame viimselt surma, mis ühest küljest lõpetab ehk piinad, kuid teisest küljest toob neid võib-olla hoopis juurde.

Selline on ka Jeesuse Kristuse taastuleku ootamine. Uut, Kristuse loomust endas kandvate inimestena ootame tulevast rahu ja vabanemist. Vana, Aadama loomuse kandjaina aga kardame, kas jääme selle tuleku ajal püsima – kas oleme kõike õigesti teinud või mitte.

Tänapäeval I adventipühapäeval lugesime altarist Jeesuse pidulikust sisenemisest Jeruusalemma. Ka see tulek sisaldab neid kahte ootust: rahu ja kartust.

Rahvahulk, kes Jeesuse Jeruusalemma Kuldvärvate juures vastu võttis, hüüdis „Hoosanna Taaveti Pojale!“, sest rahvas ootas Taaveti soost Messiat ehk Kristust. Jeesuse tulek prohvetite ennustatud moel, eeslisälu seljas sisendas rahvasse rahu ja rõõmu.

Mõni päev hiljem aga sisendas Jeesuse kui inimese aimatav jumalikkus inimestes hirmu ja viha,

mille väljenduseks oli juutide nõudmine Rooma võimudele Jeesus kiiremas korras risti lüüa. Ma pole näinud, et Jeesus tekitaks uskmatust, kirikukauges inimeses rõõmu ja rahu. Ei, pigem umbusaldust, rahutust, hirmu, pilget ja vihagi. Usklikus inimeses aga tekitab mõte Jeesusest tõepoolest rõõmu ja rahu.

Siiski on tänane Pauluse manitsus suunatud just usklikule. Ta ütleb: „...nüüd on meie pääste lähemal kui siis, kui me usklikuks saime.“ Usklikuks me saime kõik tänu ristimisele, mis tõi kaasa Püha Vaimu tuleku ka meie südamesse. Ristimises meid rõivastati Issanda Jeesuse Kristusega või valguse relvadega nagu ütleb siin Paulus.

Miks manitseb Paulus meid siis uuesti Issanda Jeesuse Kristusega, valguse relvadega rõivastuma? Kas see ristimises saadud rõivas on siis kuluma hakanud või on see meil seljast võetud? Või oleme ise selle riide seljast võtnud?

Tuleb välja, et see päiksetõusule eelnev aeg on kiusatusterohke ka kristlasele! Paulus toob meie kirjakohtades kolm paari pahesid, mis ähvardavad ka kristlasi: prassimine ja purjutamine, kiimalus ja kõlvatus, riid ja kadedus. Ehk võib neid kolme pahet näha inimindiviidi seisukohalt nii: prassimine ja purjutamine tulevad inimesse sisse, kiimalus ja kõlvatus sünnivad inimese sees ning riid ja kadedus tulevad inimesest välja.

Keegi meist, kristlastest pole neile pahedele immuunsed, sest oleme lihast ja luust inimesed. Kuid kristlased saavad nende pahede vältimiseks paljugi teha. Väliste halbade mõjude eest saab end kaitsta Jumala sõnaga, mida Paulus Ef 6:16j nimetab usukilbiks, päästekiivriks ja vaimumõõgaks. Kl 3:16 lisab Paulus selle juurde veel vaimulikud laulud: „...kõiges tarkuses õpetage ja manitsege üksteist psalmide, hümnide ja vaimulike lauludega, laulge kogu südamest tänulikult Jumalale!“ (Täna 30 aastat tagasi võeti, muide, kasutusele meie KLPR!)

Sisemiselt saab kinnitust Pauluse sõnast 1Kr 3:16: „Eks te tea, et te olete Jumala tempel ja teie sees elab Jumala Vaim?“ Kui kristlase sees elab Jumala Vaim, siis ei mahu sinna ükski pahe, sest neile pole lihtsalt ruumi. Jeesus aga meenutab Mt 12:44, et rüve vaim, kes inimesest on väljunud pöördub tühja „majja“ ehk südamesse tagasi, kui seal Püha Vaimu ees pole.

Ja ka inimesest välja ei saa tulla midagi halba, kui tema sees on Püha Vaim. Sest, nagu ütleb Jeesus Mt 15:18j, „...mis suust välja tuleb, lähtub südamest ja see rüvetab inimest, sest südamest lähtub kurje mõtteid, mõrvamist, abielurikkumist, hooramist, vargust, valetunnistust, pühadusetootust.“

Niisiis on kristlase jaoks praegune maailmaajastu justnagu hommikupoolne öö. Tahaks magada või pidutseda, et oma raskest inimlikust loomusest välja saada. Kuid selle asemel tuleb valvata ja pidevalt jälgida, et Issanda Jeesuse Kristuse rõivas oleks meil korralikult üll ja Püha Vaim elaks südames.

Kuid Jumala ime on see, et ta meid kutsub – annab meile selle valguserüü ülle ja kingib meile Püha Vaimu anni – ja et me võime ehk püsida ka lõpuni.

Selle näiteks jutustan jutluse lõpetuseks ühe loo, mis on kindlasti paljudele tuttav, kuid saanud kuulsaks just seoses meie tänase kirjakohta viimaste sõnadega.

Kirikuisa Augustinuse ristiusku pöördumisel 386. aastal pKr mängib tema enda sõnul otsustavat rolli just seesama kirjakoht. Oma „Pihtimuste“ („Confessiones“, Logos, 1993, lk 175j) 8. raamatus kirjutab Augustinus oma kogemusest Milano kodu aias: „Mina heitsin kuidagimoodi pikali ühe viigipuu alla, andsin pisarale vaba voli ja mu silmist psikus vool, kohane ohver Sinule, ja mitte küll nende sõnadega, kuid sisuliselt seda ütlesin ma Sulle: „Ja Sina, Issand, kui kaua? Kui kaua, Issand, oled Sa vihane? Ära pea meeles meie ammuseid eksimusi.“ Tundsin ju, et need mind hoiavad. Hüüdsin õnnetuna: „Kui kaua, kui kaua see „homme“ ja „homme“? Miks mitte kohe? Miks ei pea seesama tund tähendama minu jätkuse lõppu?“

Ütlesin seda ja nutsin oma südamevaevas kibedaid pisaraid. Ja vaata, naabermajast kuulen häält, ei ta kas poisi või tüdruku oma, mis laulva tooniga aina kordab: „Võta ja loe, võta ja loe!“ Ja otsekohe hakkasin ma muutunud ilmega pingsalt mõtlema, kas poistel on mõne mängu puhul tavaks midagi säärast laulda, kuid ei meenunud, et oleksin seda kunagi varem kuulnud. Pisarate tungi alla surudes ajasin end püsti. Oskasin seda tõlgendada vaid jumaliku käsuna avada raamat ja lugeda esimest ettejuhtuvat peatükki. Olin nimelt kuulnud, et evangeeliumi lugedes oli Antonius võtnud endale määratud manitsusena järgmisi juhtumisi ettesattunud sõnu: Mine, müü kõik mis sul on, anna

vaestele, ja sul saab olema varandus taevas, ja tule, järgne Mulle; ja selle kuulutuse järel olevat ta kohe Sinu poole pöördunud.

Pöördusin niisiis tõtlikult tagasi kohta, kus istus Alypius; olin ju sinna jätnud apostli raamatu, kui sealt tõusin. Võtsin selle kätte, avasin ja lugesin vaikselt peatükki, millele esimesena langes mu pilk: Mitte öistes pidutsemistes ega joominguis, mitte kiimaluses ega iharuses, mitte riius ega kadeduses, vaid varustuge Issanda Jeesuse Kristusega ja ärge muutke liha eest hoolitsemist himude ärritamiseks.

Rohkem ma lugeda ei tahtnud ja polnud ka tarvis. Seda lauset lõpetades oli ju mu südamesse otsekohe valgunud otsekui kindluse valgus, mis hajutas kogu mu kahtluse pimeduse.“

Aasta hiljem Augustinus ristiti. Nõnda on just see kirjakoht valguse relvadega rõivastumisest patuöö hommikupoolikul unest äratanud ühe suuremaist kristlikest mõtlejaist! Miks siis mitte ka meid, väikseid ja lihtsaid inimesi?

Aamen.